

שכבה בוגרת

פעילות בנושא – צה"ל

גיל: שכבה בוגרת

מספר חניכים: 6-30

מיקום: חוץ (מומלץ)

זמן: עד שעתיים (תלוי במספר החניכים).

ציוד: א.דפים וכלי כתיבה לפי מספר החניכים ב. מקרן, מחשב, בידורית.

פתיחה:

א. הסבירו לחניכים כי הם הלכים לראת פרק מתוך סדרה בת שלושה פרקים "כן המפקדת".
בסרט יחשפו למקרים אמיתיים (המציגים אינם שחקנים-זה אמיתי)
חלקו לכל אחד מהם דף ועט ובקשו מהם לרשום הערות, בין אם מדובר על דעה נגד הצבא, בין אם
מדובר על חייל שעשה משהו לא כשורה /עשה משהו בסדר אך התייחסו אליו לא נכון, אם מדובר על
התנהלות מפקד/ת וכיוצא בזה.

גוף :

ב.הראו לחניכים את הסרטון :

<https://www.youtube.com/watch?v=LtGglruPw>

ג.דיון- בקשו מהחניכים להעלות את הדברים שכתבו לאורך הסרט.מה דעתם? האם היו מתנהלים
אחרת? מה, לדעתם,תפקיד המפקד עם חיילים בעייתיים?
ד. בחרו יחד עם הקבוצה 3 קטעים מתוך הסרט, ו"שנו" את התסריט, מה הם היו עושים-במשחק
תפקידים עם נציגים מתוך הקבוצה.

סיום:

ה.סכמו את הפעילות,מה למדו מתוך הסרטון,האם זה לימד אותם משהו על עצמם ועל היחס שלהם
להדרכה?

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

פעילות בנושא – מורשת קרב

גיל: שכבה בוגרת

מספר חניכים: 30-6

מיקום: חדר

זמן: כשעה וחצי (תלוי במספר החניכים).

ציוד: א. פתקים לפי מספר החניכים, כלי כתיבה ב. נספחים א"ב' מודפסים, דפים, כלי כתיבה ג. מקרן + בידורית + מחשב ה. נספח ג' לפחות דף לזוג.

פתיחה:

מדינת ישראל קמה ב-ה' באייר תש"ח, 14 במאי 1948, בעיצומה של מלחמה קשה, שהונחתה על היישוב העברי בארץ-ישראל.
א. בקשו מכל חניך לרשום על פתק 5 שמות של מבצעים/מלחמות ישראל שהם מכירים מבלי להעזר בשום דבר.
#דיון-בקשו מכל חניך להראות את מה שכתב-יתכן וכולם ירשמו כמעט את אותו הדבר.
הציגו את השאלה, למה, לדעתם כולם ציינו כמעט את אותם המבצעים/מלחמות?
גוף:

- ב. פזרו ברחבי החדר את קטעי המידע על המלחמות והמבצעים שהיו במדינה (נספח א'), ליד כל קטע הניחו את השיר התואם אליו (נספח ב'-ישנם מבצעים להם אין שיר-במידה ואתם מכירים, הוסיפו).
1. בקשו מהחניכים להסתובב בחדר ולהתיישב ליד הקטע והשיר שהיו רוצים לדעת עליו קצת יותר ממה שהם יודעים עכשו. (על כל קטע לפחות 4 חניכים או יותר)
2. חלקו לחניכים דף ובקשו מהם למלא אותו על פי קרטיונים של שיחה:
*מדוע התיישבתם ליד קטע זה?
*מי הוא "גיבור" בעיניכם?
*האם יש לכם קשר לאדם שהשתתף בקרב זה? אם כן מי?מה היה תפקידו?
*על מי מדבר השיר? האם על המצב? על המלחמה? על אדם מסוים?
*האם לדעתכם השירים עוזרים לכם להתחבר יותר למלחמה/לרגשות שחוו/לחייילים שנפלו?
*מדוע, לדעתכם רבים כותבים שירים על מלחמות/אנשים שנפלו?
*הוסיפו לקטע (בדף נפרד) 5 דברים שלא כתובים שלדעתכם חשוב לדעתם על המבצע/המלחמה.

ג. הציגו בפני החניכים את הסרטון הבא:

https://www.youtube.com/watch?v=ur_iCqgwpiU

ד. חזרו לשבת במעגל, בקשו מהחניכים לשתף בדיון שערכו בניהם ולשתף על המידע שקיבלו מהקטעים ומהסרטונים שראו. במידה ויש חניכים עם סיפור אישי מהבית, תנו להם את האפשרות לספר.

סיום:

ה. קטע עדות של שבוע מלחמת לבנון – דני גלבווע. (נספח ג')
מדוב רעל קטע יחסית ארוך, אך חשוב שהחניכים יחשפו לסיפור.
(תנו בכל פעם לחניך אחר לקרוא על מנת להשאיר אותם מרוכזים)
#דיון-לאחר קריאת הקטע דונו מה דעתם על הקטע, האם שמעו על הסיפור, מה דעתם על התנהלות הצבא?
?

-נספחים-

נספח א':

מלחמת העצמאות(מלחמת השחרור /מלחמת הקוממיות) -1948

מתי פרצה: 1947-11-30, לאחר החלטת העצרת הכללית של האו"ם בין אילו צבאות: היישוב היהודי(ההגנה,אצ"ל,לח"י בהמשך מדינת ישראל-צה"ל) ומנגד מצרים, סוריה,ירדן,עיראק,לבנון,ערב הסעודית,ערביי א"י,צבא השחרור של קאוקג'י סיבות לפרוץ המלחמה: המלחמה פרצה עקב התנגדותם של ערביי ארץ ישראל ומדינות ערב להחלטת האומות המאוחדות להקמת מדינה יהודית ומדינה ערבית,ירושלים תהווה אזור בינלאומי.

כיצד הסתיימה,הישגים: ירושלים הייתה מחולקת -חלקה המערבי שייך לישראל וחלקה המזרחי שייך לירדן.

חתימת הסכמי שביתת-נשק עם סוריה, לבנון, ירדן ומצרים. קווי שביתת-הנשק שנקבעו ב- 1949 היו הגבולות הלכה למעשה עד 1967, אולם במרוצת אותן שמונה-עשרה שנים שחלפו לא הסכימה ולו שכנה אחת מבין המדינות הערביות המקיפות את ישראל לכרות עמו ברית שלום או להכיר בגבולותיה כבני-קיימא.

מבצע קדש/מלחמת סיני -1956

מתי פרצה: 1956-10-29

בין אילו צבאות: ישראל,הממלכה המאוחדת, צרפת ומנגד מצרים.

סיבות לפרוץ המלחמה: תקריות חוזרות ונשנות לאורך גבולות מצרים וירדן. חדירות פדיונים ופעולות חבלה ורצח היו מעשי שגרה. המצב הפך לבלתי נסבל, ופעולות תגמול של ישראל לא הצליחו למגר את התופעה. בגבול מצרים נוצר מתח בעקבות הלאמת חברת תעלת סואץ על-ידי המצרים

כיצד הסתיימה,הישגים:צה"ל כבש את חצי האי סיני ורצועת עזה, אך בתום המלחמה פינתה ישראל את כל השטח שנכבש

מתי הסתיימה:1956-11-5

מלחמת ששת הימים-1967

מתי פרצה: 1967-6-5

בין אילו צבאות: ישראל, ומנגד מצרים, סוריה,ירדן ומשלחות צבאיות מטעם ארצות ערב.

סיבות לפרוץ המלחמה: מצרים ושותפותיה הערביות עשו צעדים רבים שאיימו על ביטחונה וכלכלתה של ישראל. המלחמה החלה במכה מקדימה ישראלית על חיל האוויר המצרי, לאחר תקופת המתנה מתוחה, שבה נעשו ניסיונות להימנע ממלחמה.

כיצד הסתיימה,הישגים: במהלך המלחמה כבשה מדינת ישראל שטחים נרחבים בסיני, רצועת עזה,רמת הגולן, יהודה ושומרון ומזרח ירושלים. השטח הכולל שנכבש גדול פי שלושה משטחה של מדינת ישראל לפני המלחמה. המלחמה הסתיימה בתבוסת האויב-מדינות ערב.

מתי הסתיימה:1967-6-10

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

מלחמת ההתשה -1969

מתי פרצה: 8-3-1969

בין אילו צבאות: ישראל ומנגד מצרים וברית המועצות.

סיבות לפרוץ המלחמה: המלחמה החלה כיוזמה מצרית להתשת ישראל: את השם "מלחמת

ההתשה" ("חרב אל-אסתנזאף") העניק לה נשיא מצרים גמאל עבד אל נאצר.

כיצד הסתיימה, הישגים: המלחמה נגמרה בתיקו אסטרטגי. אף צד לא הצליח להדביר את הכוחות

של היריב.

מתי הסתיימה: 8-8-1970

מבצע סבנה 1972

מתי פרצה: 8-5-1972

בין אילו צבאות: מטוס בלגי הנחטף ע"י מחבלים מארגון "ספטמבר השחור"

סיבות לפרוץ המלחמה: מאבק נגד ישראלכאשר 4 מחבלים עם דרכון מזויף, עלו על מטוס מבריסל

לתל אביב עליו ישראלים ואנשי צוות.

כיצד הסתיימה, הישגים: שוחררו לאחר יממה בפעולה של סיירת מטכ"ל

מתי הסתיימה: 9-5-1972

מבצע סבנה 1972

מתי פרצה: 8-5-1972

בין אילו צבאות: מטוס בלגי הנחטף ע"י מחבלים מארגון "ספטמבר השחור"

סיבות לפרוץ המלחמה: מאבק נגד ישראלכאשר 4 מחבלים עם דרכון מזויף, עלו על מטוס מבריסל

לתל אביב עליו ישראלים ואנשי צוות.

כיצד הסתיימה, הישגים: שוחררו לאחר יממה בפעולה של סיירת מטכ"ל

מתי הסתיימה: 9-5-1972

מלחמת יום הכיפורים-1973

מתי פרצה: 6-10-1973

בין אילו צבאות: ישראל ומנגד מצרים, סוריה, חילות משלחת: עיראק, ירדן, לוב, מרוקו, כוויית,

סודאן, אלג'יריה, תוניסיה, קובה, צפון קוראיה ועוד.

סיבות לפרוץ המלחמה: הגורם העיקרי להחלטת מצרים וסוריה לצאת למלחמה נגד ישראל היה

הרצון שלהן להשיב את כבודן שנפגע קשות במלחמת ששת הימים ולהשיב להם את השטחים

שאבוד להם במלחמות הקודמות, .מדינת ישראל לא הייתה ערוכה למלחמה.

כיצד הסתיימה, הישגים: ניצחון ישראלי ברור בכל החזיתות, המלחמה סללה את הדרך לביקור

הנשיא סאדאת בישראל (מצרים) ובהמשך הסכמי שלום עם מצרים,

מתי הסתיימה: 24-10-1973

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

מלחמת יום הכיפורים-1973

מתי פרצה: 6-10-1973

בין אילו צבאות: ישראל ומנגד מצרים, סוריה, חילות משלחת: עיראק, ירדן, לוב, מרוקו, כוויית, סודאן, אלג'יריה, תוניסיה, קובה, צפון קוראיה ועוד.
סיבות לפרוץ המלחמה: הגורם העיקרי להחלטת מצרים וסוריה לצאת למלחמה נגד ישראל היה הרצון שלהן להשיב את כבודן שנפגע קשות במלחמת ששת הימים ולהשיב להם את השטחים שאבוד להם במלחמות הקודמות. מדינת ישראל לא הייתה ערוכה למלחמה.
כיצד הסתיימה, הישגים: ניצחון ישראלי ברור בכל החזיתות, המלחמה סללה את הדרך לביקור הנשיא סאדאת בישראל (מצרים) ובהמשך הסכמי שלום עם מצרים,
מתי הסתיימה: 24-10-1973

מלחמת יום הכיפורים-1973

מתי פרצה: 6-10-1973

בין אילו צבאות: ישראל ומנגד מצרים, סוריה, חילות משלחת: עיראק, ירדן, לוב, מרוקו, כוויית, סודאן, אלג'יריה, תוניסיה, קובה, צפון קוראיה ועוד.
סיבות לפרוץ המלחמה: הגורם העיקרי להחלטת מצרים וסוריה לצאת למלחמה נגד ישראל היה הרצון שלהן להשיב את כבודן שנפגע קשות במלחמת ששת הימים ולהשיב להם את השטחים שאבוד להם במלחמות הקודמות. מדינת ישראל לא הייתה ערוכה למלחמה.
כיצד הסתיימה, הישגים: ניצחון ישראלי ברור בכל החזיתות, המלחמה סללה את הדרך לביקור הנשיא סאדאת בישראל (מצרים) ובהמשך הסכמי שלום עם מצרים,
מתי הסתיימה: 24-10-1973

מלחמת יום הכיפורים-1973

מתי פרצה: 6-10-1973

בין אילו צבאות: ישראל ומנגד מצרים, סוריה, חילות משלחת: עיראק, ירדן, לוב, מרוקו, כוויית, סודאן, אלג'יריה, תוניסיה, קובה, צפון קוראיה ועוד.
סיבות לפרוץ המלחמה: הגורם העיקרי להחלטת מצרים וסוריה לצאת למלחמה נגד ישראל היה הרצון שלהן להשיב את כבודן שנפגע קשות במלחמת ששת הימים ולהשיב להם את השטחים שאבוד להם במלחמות הקודמות. מדינת ישראל לא הייתה ערוכה למלחמה.
כיצד הסתיימה, הישגים: ניצחון ישראלי ברור בכל החזיתות, המלחמה סללה את הדרך לביקור הנשיא סאדאת בישראל (מצרים) ובהמשך הסכמי שלום עם מצרים,
מתי הסתיימה: 24-10-1973

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

מבצע אופרה/מבצע תמוז- 1981

מתי פרצה : 7-6-1981

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד עיראק.

סיבות לפרוץ המלחמה : מבצע הפצצת הכור הגרעיני העיראקי ע"י מטוסי חייל האוויר הישראלי.

כיצד הסתיימה, הישגים: השמדת הכור הגרעיני תמוז.

מתי הסתיימה: 7-6-1981

מבצע אופרה/מבצע תמוז- 1981

מתי פרצה : 7-6-1981

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד עיראק.

סיבות לפרוץ המלחמה : מבצע הפצצת הכור הגרעיני העיראקי ע"י מטוסי חייל האוויר הישראלי.

כיצד הסתיימה, הישגים: השמדת הכור הגרעיני תמוז.

מתי הסתיימה: 7-6-1981

מבצע ערצב 19 - 1982

מתי פרצה : 9-6-1982

בין אילו צבאות : ישראל סוריה

סיבות לפרוץ המלחמה : השמדת כל מערך טילי הקרקע אויר של צבא סוריה בבקעת הלבון

כיצד הסתיימה, הישגים: מבצע הסתיים לעת ערב בהצלחה מלאה. 15 סוללות הושמדו ו-4 נוספות

נפגעו. לא הושמד אף מטוס תוקף. בין 23 ל-26 מטוסי קרב סוריים שהזנקו לשמי לבנון הופלו

בטיליהם של מטוסי (ה) F-15 ו (ו) F-16 נ. (אף על פי שתנאי ההתחלה במבצע ערצב 19 ניבאו

את הצלחתו, השלמת המבצע ללא נפילות של מטוסים ישראלים כלשהם הפתיעה את מפקדיו

מתי הסתיימה: 9-6-1982

מבצע ערצב 19 - 1982

מתי פרצה : 9-6-1982

בין אילו צבאות : ישראל סוריה

סיבות לפרוץ המלחמה : השמדת כל מערך טילי הקרקע אויר של צבא סוריה בבקעת הלבון

כיצד הסתיימה, הישגים: מבצע הסתיים לעת ערב בהצלחה מלאה. 15 סוללות הושמדו ו-4 נוספות

נפגעו. לא הושמד אף מטוס תוקף. בין 23 ל-26 מטוסי קרב סוריים שהזנקו לשמי לבנון הופלו

בטיליהם של מטוסי (ה) F-15 ו (ו) F-16 נ. (אף על פי שתנאי ההתחלה במבצע ערצב 19 ניבאו

את הצלחתו, השלמת המבצע ללא נפילות של מטוסים ישראלים כלשהם הפתיעה את מפקדיו

מתי הסתיימה: 9-6-1982

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

האינתיפאדה הראשונה-1987

מתי פרצה : 9-12-1987

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד ההתנגדות הפלסטינית.

סיבות לפרוץ המלחמה : שחרור אסירים בעסקת "ג'יבריל" - שהקימו מנהיגות חדשה קיצונית, הערבים חשו ששנטשו ע"י בני בריתם ממדינות ערב ואירגונים כמו אש"ף שהבטיחו הקמת מדינה פלסטינית.

כיצד הסתיימה, הישגים: הסתיימה עם חתימת הסכמי אוסלו

מתי הסתיימה: 1991

כחול וחום-1988

מתי פרצה : 8-12-1988

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד לבנון

סיבות לפרוץ המלחמה : עקבות שורת פיגועים שכוונו ממפקדה זו ובראשם ההצלחה ב**ליל הגלשונים**, הוחלט על **פשיטה** כנגד מפקדת ארגון החזית העממית לשחרור פלסטין של אחמד ג'יבריל
כיצד הסתיימה, הישגים: הותקפה מפקדת ארגון המחבלים של אחמד ג'יבריל

מתי הסתיימה: 9-12-1988

מלחמת המפרץ-1991

מתי פרצה : 2-8-1990

בין אילו צבאות : עיראק ומנגד ארה"ב, כוויט, ערב הסעודית ועוד(עיראק תקפה את ישראל).

סיבות לפרוץ המלחמה : הממשלה העיראקית הודיעה עוד רם הפלישה אל מדינתה כי במקרה של מלחמה היא תתקוף את ישראל.

כיצד הסתיימה, הישגים: ישראל לא הגיבה.

מתי הסתיימה: 28-2-1991

מבצע דין וחשבון-1993

מתי פרצה : 25-7-1993

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד חיזבאללה.

סיבות לפרוץ המלחמה : עקב הסלמה במצב הביטחון הגבול הצפון במטרה להוציא את אוכלוסיית יישובי הצפון ממעגל הלחימה.

כיצד הסתיימה, הישגים: הסכם הבנות בין ישראל לחיזבאללה.

מתי הסתיימה: 31-7-1993

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

מבצע ענבי זעם - 1995

מתי פרצה : 1996-4-11

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד חיזבאללה.

סיבות לפרוץ המלחמה : עקב ירי רקטות כבד של ארגון החיזבאללה על יישובים הצפון.

כיצד הסתיימה, הישגים : הסכם הפסקת אש.

מתי הסתיימה: 1996-4-27

אסון המסוקים - אסון היסעורים - 1997

מתי פרצה : 1997-2-4

בין אילו צבאות : התנגשות שני מסוקי חייל האויר הישראלי

סיבות לפרוץ המלחמה : טעות אנוש-בעת שהובילו לוחמים מחטיבות הנח"ל, גולני, חיל השריון ועוד למוצבי צה"ל ברצועת הביטחון התנגשו שני מסוקי יסעור של חיל האויר הישראלי מעל עמק החולה.

כיצד הסתיימה, הישגים : 73 הרוגים

מתי הסתיימה: 1997-2-4

אסון השייטת - שירת הצפצה - 1997

מתי פרצה : 1997-9-4

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד חיזבאללה.

סיבות לפרוץ המלחמה : מבצע התקפה בלבנון

כיצד הסתיימה, הישגים : לוחמי השייטת נקלעו למארב של החיזבאללה, 10 נהרגו במקום מתוך 16

מתי הסתיימה: 1997-9-5

האינתיפאדה השנייה - 2000

מתי פרצה : 2000-9-27

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד הרשות הפלסטינית, פת"ח, חמאס, הג'יהאד האיסלמי וארגוני טרור נוספים.

סיבות לפרוץ המלחמה : התקוממות אלימה נגד מדינת ישראל שכללה פעולות מחאה עממיות ופעולות טרור .

כיצד הסתיימה, הישגים : פעולות הטרור פחתו משעמעותית אך לא חוסלו.

מתי הסתיימה: 2005-3-5

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

מבצע חומת מגן - 2002

מתי פרצה : 29-3-2002

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד אש"ף, פת"ח, חמאס, הג'יהאד האיסלמי.

סיבות לפרוץ המלחמה : עקב הפיגוע במלון פארק בנתניה .

כיצד הסתיימה, הישגים : ניצחון ישראלי שהוביל למפנה במערכה

מתי הסתיימה: 10-5-2002

מבצע קשת בענן - 2004

מתי פרצה : 18-5-2004

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד קבוצות פלסטינים.

סיבות לפרוץ המלחמה : עקב פיצוץ נגמ"ש הנדסה בידי נ"ט פלסטיני במטרה לפעול נגד תשתית

הטרור של הפיח..

כיצד הסתיימה, הישגים : ניצחון צבאי ישראלי

מתי הסתיימה: 25-5-2004

מבצע ימי תשובה - 2004

מתי פרצה : 30-9-2004

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד ארגוני טרור פלסטינים.

סיבות לפרוץ המלחמה : עקב ירי טילים על יישובי הדרום ונפתח כתגובה להרג שני ילדים ע"י קאסם.

כיצד הסתיימה, הישגים : שני הצדדים טענו לניצחון, אבודות קשות למחבלים.

מתי הסתיימה: 15-10-2004

מבצע גשמי קיץ - 2006

מתי פרצה : 28-6-2006

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד חמאס וארגוני טרור נוספים.

סיבות לפרוץ המלחמה : עקב הריגת שני חיילים וחטיפת חייל ואזרח, ירי קאסמים על ישראל.

כיצד הסתיימה, הישגים : הפסקת אש חדית, אבודות כבדות למחבלים, כישלון בהחזרת גלעד שליט.

מתי הסתיימה: 26-11-2006

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

מלחמת לבנון השנייה-2006

מתי פרצה : 2006-7-12

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד חיזבאללה

סיבות לפרוץ המלחמה : עקב תקיפה מתוכננת של חיזבאללה בה נהרגו שלושה חיילים ושניים נחטפו

כיצד הסתיימה, הישגים: הפסקת אש, הרחקת חיזבאללה מדרום לבנון, צבא לבנון ויוניפי"ל התפרסו לאורך הגבול .

מתי הסתיימה: 2006-8-14

מבצע חורף חם- 2008

מתי פרצה : 2008-2-28

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד חמאס.

סיבות לפרוץ המלחמה : פעולת סיכול ממוקד ברכב מסחרי ובו 5 פעילי חמאס שחזרו מאימוני טרור באיראן ובתגובה ירה חמאס 42 רקטות. .

כיצד הסתיימה, הישגים: אבדות רבות לפלסטינים אך ללא השגת יעדי המבצע.

מתי הסתיימה: 2008-5-3

מבצע עופרת יצוקה 2008

מתי פרצה : 2008-12-27

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד חמאס וארגוני טרור נוספים.

סיבות לפרוץ המלחמה : עקב ירי טילים בלתי פוסק מהרצועה על אוכל' יישובי הנגב .

כיצד הסתיימה, הישגים: הפסקת אש ואחריה נמשך העימות בעוצמה נמוכה וירי הרקטות פחת משמעותית .

מתי הסתיימה: 2009-1-18

מבצע עמוד ענן- 2012

מתי פרצה : 2012-11-14

בין אילו צבאות : ישראל ומנגד חמאס, הג'יהאד האיסלמי וארגוני טרור נוספים.

סיבות לפרוץ המלחמה : המבצע החל עם חיסולו של אחמד ג'עברי מפקדה של הזרוע הצבאית של החמאס. במתקפה זו שוגרו רקטות עד לערי המרכז בישראל.

כיצד הסתיימה, הישגים: הפסקת אש, הפחתה דרסטית בירי הרקטות.

מתי הסתיימה: 2012-11-21

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

נספח ג':

דבריו של דני גלבוץ בהרצאה שהתקיימה במסגרת "ללכת שבי בשביל ישראל" באכסניית הנוער בערד ביום 20/11/08

ביוני 1982 נפתחת מלחמת לבנון לאחר ניסיון התנקשות בחייו של שגריר ישראל בבריטניה, שלמה ארגוב. זו הייתה העילה למלחמה. ראש ממשלה היה מנחם בגין, שר הביטחון אריק שרון, והרמטכ"ל רפאל איתן (רפול). צה"ל נכנס ללבנון ב-5 ביוני בכוחות גדולים.

בספטמבר 1982 נשלחה קבוצת נח"לאים למערב באזור ע'לה. כשהיו אמורים לחזור ממשרתם, גילו שהם נעלמו. חיילים יצאו לחפש אחריהם ולשאול את אנשי המקום אם ראו את החיילים? אולי איבדו את דרכם? אבל לאיש לא הייתה תשובה.

בציבור רווחה השמועה ששמונה נח"לאים הלכו למארב, חצלו נעליים, שיחקו שש-בש ועשו עוד דברים כיד הדמיון שעלה על דעתם של מפיצי השמועות, כמו למשל; 'באו מחבלים, אמרו להם לבוא, והם צייתו והלכו אחריהם'. סופו של הסיפור הוא בעסקת ג'בריל המפורסמת, שבה הוחלפו יוסקה גרוף ונסים (סאלם) שלם, מקבוצת הנח"לאים, וחזי שי מקרב סולטן יעקוב, תמורת 1,150 מחבלים.

רבים טענו כנגד העסקה, שאסור היה לשחרר מחבלים בכירים כה רבים תמורת שני נח"לאים שאפילו לא ניסו להילחם. כעבור חודש נטש רון ארד את המטוס בלבנון ונפל בשבי. ראש הממשלה דאז יצחק רבין לא יכול היה לעמוד בלחץ הציבורי, וכשעלתה שאלת העסקה תמורת החזרתו של רון ארד, לא היו לו הכוח והיכולת להתמודד איתה שוב, עניין חילופי השבויים התמהמה והתמהמה, והסוף, לצערנו, ידוע.

דני גלבוץ נמנה עם קבוצת הנח"לאים ונפל בשבי הפת"ח.

הסכמתי לספר לראשונה את סיפור השבי שלי רק כדי להזים את השמועות שרווחו עלינו בציבור. מבין השישה שהיו אתי בשבי אש"ף, איש כמעט אינו מדבר. אציג אפוא את הסיפור מנקודת המבט שלי, ואפתח ברקע קצר.

בפרוץ המלחמה לא הייתי כלל עם הגדוד שלי, כיוון שנשלחתי לתחזק נגמ"שים במחנה שמשון בצפון, ואת רוב סופי השבוע עשיתי בקיבוץ. בשבת שבה פרצה המלחמה קיבלתי פקודה להגיע למחנה שמשון, להעמיס עם ה-מ"מ האחראי את הנגמ"שים על משאיות ולהגיע לצפון, שם מחכים להם. החברה מהגרעין שלי כבר נכנסו ללבנון, ואותי צירפו לצנחנים מהגדוד שלנו, אם כי הייתי בשלב של בט"ש והיאחזות ולא הגעתי עדיין לגדוד חמישים. התחלנו להיכנס באיחור, וניסינו לחבור לכל הגדוד. הגענו פחות או יותר לפני הפסקת האש, והצלחתי לחבור לחברה שלי לאחר שהם ספגו אבידות קשות. המ"פ שלי נהרג בקרב בו לא השתתפתי, בעין זחלתא, ושם חברתי לכוחות.

היינו בהמתנה לקראת הלא נודע ולא היה ברור אם ממשיכים או לא ממשיכים הלאה. באותו שלב ידענו שאנו במבצע שיעוד להגיע עד ארבעים קילומטר בעומק לבנון, ולא מלחמה. ואכן אפילו יצאתי לחופשה קצרה הביתה אחרי זמן-מה. כשחזרתי מהחופשה נגמרה הפסקת האש והתחלנו להתקדם לכביש בירות-דמשק. שם הייתה טבילת האש הראשונה שלי. לא ממש קרב פנים מול פנים, אך אירועים טראומטיים אחרים - התפוצץ מרתף מלא חביות נפט ממש על הנגמ"ש שלנו ובמזל לא הידרדרנו לתהום, הייתי קרוב למישהו שנהרג - בדיעבד התברר לי שהתפוצץ רימון או נפל במחנה לילה שלנו וחוויתי עוד כמה אירועים לא נעימים, למשל מסוק סורי ש"מחק" נגמ"ש הנדסה קרבית עם כל הצוות עשרה מטר מאתנו. המשכנו לכביש בירות-דמשק. נאמר לנו שזה היעד, אבל לא נאמר לנו שם של עיירה.

הגענו לכביש ובמשך כמה ימים לא היה ברור לנו אם יש עדיין סורים באזור, כי רוב הלחימה שלנו הייתה מול הסורים ובאזור שבו היינו לא דיברו כלל על מחבלים.

הגענו לבחמדון והתארגנו לשהייה. הכניסו אותנו שם לוויולות לתקופה קצרה, ואחרי כן החליטו להתחיל לנוע לכיוון בירות. בדייק באותה תקופה כיתרו את המחבלים באזור ההיפודרום, ובחלק מסוים של ההיפודרום היה הגבול מטושטש, ושם היו המחבלים. אמרו לנו לאבטח את האזור מסביב להיפודרום, וישבנו שם בחשש מתמיד מצלפים עד שהחזירו אותנו לוויולות בבחמדון, שם התחלנו את השהייה הארוכה שלנו.

אחד מהרגעים המשמעותיים שם הייתה נסיגה של מחבלים וסורים מבירות בעקבות הסכם, ונאמר לנו שהם עוזבים לטריפולי ולדמשק. התפקיד שלנו היה לאבטח את כביש בירות-דמשק כאשר שיירות המחבלים והסורים עברו. זאת הייתה הפעם הראשונה שראיתי מחבלים. וזאת עוד סיבה מדוע סברנו שאין יותר מחבלים בלבנון.

בשלב מסוים החליטו שאי אפשר להישאר עוד בוויולות, וחלק מהאנשים ירדו לשטח. הורידו אותנו למעין מחנה ארעי. זה לא היה מוצב כי לא היה בו שום אמצעי נגד הפגזות. לא היו בו אלא שני טנקים, ואנחנו מסביבם בשמירות ובהמתנה לבאות. בין הפלגות לדרוזים התחוללה אז לחימה קשה מאוד, ופה ושם נפלו פגזים גם על ידי אותו מחנה ארעי בו אנחנו שהינו, ואנחנו ישבנו שם ופחדנו מההפגזות. זו הייתה האווירה והרקע לנפילה בשבי.

אני רוצה לציין נקודה חשובה - העיתונות החדירה בתודעת הציבור שנשלחו למארב ולא מילאנו את התפקיד, אלא שלא נשלחנו למשימת מארב אלא למשימת תצפית שגרתית. במארב כולם חייבים להיות ערים עם הנשק דרך ואילו אצלנו, במשימת התצפית ההוראות היו אחרות.

כמה ימים לפני שנשלחנו לאותה תצפית באו לשם כמה מפקדים בכירים, לקחו אותנו לאזור סמוך לתצפית, הסתכלו, דיברו ביניהם - וזה הכול. לנו לא אמרו שום דבר מיוחד. אנחנו החלפנו גדוד אחר, כנראה של גולני, שהיה בתצפית הזאת, והיינו הראשונים בפלוגה שירדנו לתצפית הזאת.

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

באותו בוקר המ"פ היה בבית והסמ"פ, ששימש בתפקיד המ"מ, לא ידע בדיוק איפה התצפית. אמרו לנו: "אל תיקחו מכשירי קשר, צריך רק טלפון שדה". ויצאנו עם הסמ"פ בעקבות כָּבֵל טלפון שדה למצוא את מקום התצפית. כשהגענו לשם קיבלנו ממנו תדריך קצר. בתדריך נאמר שיהיו ארבעה שומרים-מתצפתים. שניים מלפנים, במקום שממנו רואים היטב את הרכס ממול, ושניים שיאבטחו את המתצפתים. "את הנשקים", אמר, "אתם משאירים לא דרוכים, לא צריך לדרוך נשק זו תצפית, ויהיה בסדר. וכל כמה שעות עליכם לדווח לנו בטלפון השדה שהכול בסדר". אני הייתי במשמרת הראשונה עם המ"כ שלנו מלפנים על מאג לא דרוך. שניים אבטחו אותנו מאחור. לקראת סוף המשמרת שלי, בסביבות אחת עשרה בבוקר, הגיע תושב לבוש אזרחי, בלי נשק, וביקש שניתן לו לעבור לכפר. אציין שבין השיחים שהיו סביבנו עבר שביל מעבר צר שהיווה מעבר לכפר מאזור אחר.

ההוראה מהסמ"פ הייתה: "אף אחד לא עובר בשביל". ואנו פעלנו על פי ההוראות שקיבלנו ואמרנו: "לא, אתה חוזר אחורה".

בדיעבד, אנחנו חושבים שהוא היה מקבוצת המחבלים שתפסו אותנו. כנראה הם חיכו לו, וכשהוא חזר אליהם הוא סיפר להם מה ראה. לדעתי הם תכננו את החטיפה, וזו לא הייתה פעולה ספונטנית.

על פי ההוראה שקיבלנו, כאשר המשמרת מסיימת, היא פורשת לנוח כדי לאגור כוחות למשמרת הנוספת, ולכן באירוע עצמו נמנמתי.

בדיוק מאחורי עמדת המאג היה בור ושם נחנו. האירוע התרחש בערך בשעה שלוש.

כאן אני רוצה לחדד את הנקודה – בניגוד לרוב הנפילות בשבי (למשל במלחמת יום כיפור) בהם תהליך הכניעה התרחש בשלבים, אצלנו הוא התרחש בפתאומיות ובהלם מוחלט. בנוסף צריך לזכור שבאזור בו אנחנו שהינו בתצפית הסתובבו כל הזמן אזרחים לבנונים, ילדים ורועי צאן, לבושים בגדים אזרחיים.

כשהעירו אותי חשבתי שאלו אנשי הפלנגות. הם היו לבושים בגדים אזרחיים כמו הפלנגיסטים. לא תיארתי לעצמי שאלו הם מחבלים. אף אחד לא דיבר איתנו על כך שיש מחבלים באזור. אתה לא מודע בכלל למושג שנקרא שבי...

במהלך הלחימה פחדתי כל הזמן מפגיעה, או יותר גרוע, אבל אף אחד לא דיבר אתנו על שבי. הנקודה הזאת חשובה מאוד ומסבירה את התגובה, או אי-התגובה שלנו. כולנו שם היינו בהלם. הם לא באו ואמרו לנו "יאללה חברה הולכים". הם איימו בנשקים דרוכים על שני המתצפתים מקדימה ואחד מאחור.

שני מחבלים נוספים באו מאחור, כי הם ידעו שיש שם עוד שני חיילים.

כשהעירו אותי ראיתי את אחד מהמחבלים, דובר עברית עילגת, עם רימון ביד.

הוא הסביר טוב מאוד מה אנחנו צריכים לעשות, כי אם לא נעשה "יהיה שם בלגן", כדבריו.

התעוררתי עם הנשק עליי, אבל החבר'ה שהיו אתי אמרו לי "תוריד מהר. תרים ידיים". כלומר, בגלל ההלם, גורם ההפתעה ובגלל שבנשקים שלנו לא היו דרוכים, לא הספקנו להגיב, למרות שהם היו פחות משמונה.

לפני שהם לקחו אותנו הם פרקו את התחמושת מהנשקים והעמיסו אותם עלינו וכך התחלנו ללכת כשהם שומרים עלינו מהצדדים כשנשקיהם דרוכים ומכוונים עלינו.

יחדנו לכיוון הוואדי. אלי אבוטבול הלך לפניי. ממש לקראת הסוף הוא החליק. מחבל שחיכה שם ירה צרור לכיוון שלו - מפחד או מהתלהבות, ומאחד הכדורים אלי נפצע. ייתכן שהכוחות שלנו שמעו את היריות, אך חשבו שזו הלחימה בין הדרוזים לפלנגות. הכדורים שרקו ממש לידי, כי הייתי מאחורי אלי. ואז יוסק'ה נכנס לפעולה. הוא ניסה להרגיע את אלי, וכולנו ביחד אתו. הושיבו אותנו במין מבנה עתיק מלא מחבלים.

חיכנו שהגיע רכב מיוחד בשביל אלי הפצוע, ולנו אמרו "יאללה, תתחילו ללכת", ואנחנו הולכים.

הם לא הרביצו לנו, שניים או שלושה מהם דיברו אתנו כל הזמן עברית, והשאר איימו עלינו עם הנשקים שלהם. אחרי כמה שעות הליכה העמידו אותנו בשורה, ואמרו לנו להוציא את כל הדברים שעלינו, ולקחו אותם. המשכנו ללכת וכשירד החושך הגענו למבנה. שם הושיבו אותנו, ישבנו זה ליד זה בחצי גורן ובאופן אקראי. כעבור חצי שעה או שעה של ויכוחים ביניהם החליטו שהשניים האחרונים הולכים איתם עכשיו והשאר מחכים. ככה, באופן שרירותי, התמזל מזלי ולא הייתי בין השניים האלה (יוסקה גרופ וניסים (סאלם) שלם) שעברו תקופה קשה וארוכה יותר אצל אחמד ג'יבריל.

נשארנו חמישה, כי את אלי לקחו ברכב קודם לכן. אחרי שיוסק'ה וניסים נעלמו, אמרו לנו "עכשיו אתם מתחילים להיות הפצועים שלנו", והתחילו לחבוש אותנו כאילו אנחנו פצועים. הם לא אמרו לנו למה, אבל בדרך עברנו מחסומים של הסורים ואז הבנו.

בשבוע הראשון הם עצמם לא ידעו מה לעשות בנו. בכל תקופת השבי לא היה לנו מקום קבוע, שזה עוד הבדל משבויים אחרים. אחרי שבוע בערך הגענו לבעל-בק ושם התחילו לחקור אותנו. החקירות החלו אחרי כשבועיים. ביום השני לחקירה נודע להם על הטבח בסברה ושתילה, ופתאום הרגשנו שינוי בסגנון החקירה.

הם הביאו לנו תמונות מהעיתונים כדי שנראה מה הצבא שלנו עושה. בשלב זה היינו חמשתנו יחד (את אלי ראינו כמה פעמים) וסימנו בינינו מה להגיד בחקירות. המ"כ התעקש שלא נספר שהיינו בבירות ולא נלחמנו במחבלים אלא בסורים. זה לא עזר, החוקרים החליטו, אני לא יודע על סמך מה, שאנחנו משקרים, ובתגובה הפסיקו לתת לנו אוכל. נמנעו מאתנו אוכל בשלושה-ארבעה ימי החקירות, וקיבלנו רק מעט מים ופיתה יבשה שחיממנו אותה על נר - לא הייתה תאורת חשמל. אחר כך התחילה תקופת שגרה של מעבר ממקום למקום. כל חודש-חודשיים נכנסים לטנדר, לא תמיד בעיניים קשורות. באחד המעברים שהינו ממש בבית דירות, כלומר אתה עולה במדרגות ונכנס לחדר בדירה ולא יוצא ממנו כמה חודשים, מאין מאסר בית.

בתקופה הראשונה בשבי הכול היה מוקף ולא ראינו אור יום, לא הייתה כלל אפשרות לצאת. לקראת אפריל הועברנו לבית קרקע במחנה פליטים בבקעת הלבנון.

בוקר אחד שמענו רעש חזק מהאדמה ולא הבנו מה קורה. כל הבית רעד. חשבנו שאולי אלה המטוסים שלנו שמפציצים,

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

אבל התברר שזו הייתה רעידת אדמה ממש רצינית, ובעצם לא היתה לנו יכולת להתגונן מפניה והיינו חסרי אונים. המחבלים נתנו לנו לשחק קלפים, וכל הזמן דיברנו איתם ושאלנו מתי נוכל לראות את אנשי הצלב האדום וליצור קשר עם המשפחות. כארבעה חודשים נחשבנו לנעדרים.

הידיעה הראשונה עלינו באה ביזמת המלכה דינה, אשתו (הראשונה) של המלך חוסיין. ישראל הסכימה שדינה תפגוש את בעלה בכלא במחנה אנסר, והמחבלים יתנו לה לראות אותנו. היא צילמה אותנו וכך קיבלו המשפחות את הידיעה הראשונה שאנחנו בחיים. חודש וחצי לאחר מכן התחילו להגיע אנשי הצלב האדום.

בבוקר של האחד באפריל אמרו לנו להתארגן כי משחררים אותנו, וכשהיינו מוכנים הם התפקעו מצחוק ואז הבנו שעבדו עלינו. עם נציגי הצלב האדום היינו מחליטים על הקלות שנבקש מהסוהרים שלנו. לארגון הפתח היה אינטרס להראות לעולם שהם לא ארגון טרור, שהם מתייחסים אלינו לפי כללי אמנת ג'נבה. היו ביניהם סוהרים נחמדים ונחמדים פחות שהיו מציקים לנו ולא דווקא במכות. בשלב מאוחר יותר הם החליטו ללחוץ על ממשלת ישראל. הם לקחו את רפי חזן ואותי, הסיעו אותנו למבנה גדול והכניסו כל אחד מאיתנו לצינוק - תא קטן מאוד.

נכנסתי להלם. "מה פתאום? בלי השאר, ככה לבד". אחרי יומיים הוציאו אותנו, ואמרו לי "אתם הולכים עכשיו לדבר עם העיתונות". מובן ששמחתי שיראו אותי בבית. באותו מפגש הם אמרו לעיתונאים "הנה אתם רואים - אנחנו מרעים את התנאים שלהם", ואז סיפרתי שבאמת העבירו אותי לצינוק, לא ידעתי כמה זמן אהיה שם. אחר כמה ימים החזירו אותנו לשאר החברים. בחורף העבירו אותנו למרתף והצלחנו לראות ממנו קצת שלג.

מסיבות לא ברורות החליטו להעביר אותנו לטריפולי. נסענו בג'יפים, עברנו את הרי השוף, והצלחנו לראות כמה גושי קרח. משם העבירו אותנו למחנה מעצר שלהם. זאת הייתה הפעם היחידה שהיינו ממש בתא כלא, כל השישה ביחד, כחודש וחצי. באותו תא בוקר אחד כשישבנו ושיחקנו קלפים במעגל, אני ישבתי עם הגב לדלת, פתאום אני רואה שהחברה בוחים למעלה לכיוון הסורגים בדלת. שאלתי אותם "מה קרה?" ולחשו לי "הנה ערפאת". הוא רק הציץ עליו מהצורה של חדר המעצר. מעבר לפעם הזו לא נפגשנו ולא ראינו אותו.

מטריפולי העבירו אותנו לבית במחנה פליטים.

התחילו ההפגזות.

המחבלים הסבירו לנו שנלחמים נגד אבו-מוסא, שהיה פלג יריב של ערפאת, ובעל השליטה על טריפולי. ואז התחילו לילות ללא אור, כל הזמן עם נרות.

בגלל הלחץ נכנסתי לדיכאון והתנתקתי מהחברה. כנראה עשיתי דברים שלא היו בשליטה מלאה, ופעם ניסיתי להכות שומר שהוציא אותי החוצה. אז החברים קשרו אותי למיטה וחסמו לי את הפה כי התחלתי לצעוק. השובים שלנו, כנראה, התחילו באמת לפחד שמא יקרה לנו משהו, והעבירו אותנו למבנה גדול - חאן עם קשתות ותקרה גבוהה מאוד. דווקא על החאן הזה נפל פגז של קטיישה.

כך התנהלו העניינים, כשאני מנסה לשרוד איכשהו, והחברה לא יודעים איך לעזור לי. חלק ניסו לעזור לי פחות או יותר, אבל היה לי קשה, ורק כשהגיע רופא מהצלב האדום הוא נתן לי כדורי שינה וישנתי כמה ימים ברציפות. אותו רופא הודיע בארץ שמצבי לא טוב, והידיעה שאנחנו בסכנת חיים חיזקה את ידי הממשלה לזרז את השחרור שלנו.

הגיע יום השחרור. לא האמנו, אבל הפעם זה נראה יותר רציני. לימים קראתי בעיתון שהייתה אבטחה גדולה ביום השחרור שלנו, ומחבלים רבים שמרו בדרך כדי שלא יקרה לנו כלום. אני זוכר שלקחו אותנו באמצע הלילה במכונית בודדה לנמל. השחרור שלנו היה יוצא דופן בהשוואה לחילופי שבויים אחרים. בנמל עלינו על סירת דייג שלהם וממנה עברנו בסירות זודיאק למשחתת צרפתית. על המשחתת "זכינו" להתארח בקופיט של רב החובל. בלב ים הורידו אותנו שוב לסירות זודיאק של הצרפתים ועברנו לסירות זודיאק של חיל הים הישראלי. היה קצת מפחיד, אך ההתרגשות ביטלה את הפחד.

הגענו לארץ והתקבלנו בחום.

המפגש עם המשפחות והחברים היה מרגש עד דמעות. לאחר כמה ימים אמרו לנו שאנחנו צריכים לעבור סדרה בווינגייט. לא ידענו על סדרת זיכרון-יעקב של שבויי מלחמת יום כיפור. אמרו שבוינגייט יעשו לנו הרבה ספורט ויחזירו אותנו במהרה למציאות נורמאלית. תחקרו אותנו שם בעדינות. אני לא זוכר אם היו השפלות.

במהלך החקירות שלי אני זוכר שהראו לי תצ"א. בעקבות הראיין שקעשיתי במרפסת של מבנה, איפה שהייתי בצינוק, וזיהיתי את המבנה. אחר כך שמעתי בתקשורת שפוצצו את המבנה. אחרי שבוע בווינגייט חזרתי לקיבוץ.

במשך כל השבוע בווינגייט לא אמרו לנו שהיינו לא בסדר.

אחרי מספר שבועות קראו לי מהקיבוץ למפגש עם אלוף פיקוד הצפון דאז, איציק מרדכי. הגענו כולם למפגש. תהינו על מה הוא רוצה לדבר איתנו. ודאי ישאל מה קרה ואיך קרה. כאשר נכנסנו פנימה הוא לא שאל אותנו כלום והתחיל ישר בהאשמות "מה עשיתם?! אתם בושע לצה"ל! אנחנו שוקלים להעמיד אתכם למשפט". יצאנו ממנו המומים וכאובים. ההצלה שלי הייתה שחזרתי לקיבוץ והתנתקתי מכל הסערה שהוא גרם לנו. נשארתי בקיבוץ כחצי שנה אחרי השחרור מהשירות הסדיר. לאחר מכן, לפני שהתחלתי ללמוד מכינת טבע, חזרתי לתקופה קצרה לבית הורי ואחר כך למדתי שנה ראשונה חקלאות בירושלים.

החלטתי ללמוד וטרינריה באיטליה ולעזוב את הארץ לזמן מה. לא רציני לשמוע יותר את העלילות שמעיללים עלינו. אבל גם לשם הגיעו אליי לפעמים קטעי עיתונות לא מרנינים....

למשל עיתונאית אחת שהכירה כתבה על הרופא מהצלב האדום שטיפל בי, ביקשה לראיין אותי והבטיחה שלא תפרסם פרטים אישיים עלי, ולמרות שלא רציני שהציבור ידע שעברתי משבר נפשי, היא פרסמה זאת ברבים. באחת החופשות הגיע בן של ידידים שלנו, שעבר קורס קצינים, ואמר לי: "אני רוצה להראות לך משהו". הוא הראה לי קורס בסדרת חינוך, בו מלמדים איך נפלו הנח"לאים בשבי, מה בדיוק קרה שם, וממה צריך להימנע. בתדריך הזה נכתבו עלינו סיפורי מעשיות. כתבו שעישנו חשיש. כתבו ששיחקנו ולא שמרנו. כתבו שהמחבלים באו ואמרו לנו לבוא איתם ואנחנו צייטנו להם. לי היה קשה מאוד לקרוא זאת. הצבא הוציא עלינו דבר דיבה וממשיך לחנך את חייליו במסכת שקריו עלינו. ייתכן שרוצים למנוע הישנות מקרה דומה בעתיד, אבל זה בטח לא צריך לבוא על חשבוננו.

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

אני יודע שלא יכולנו לפעול בצורה אחרת - אם היינו מנסים להגיב "לפי מורשת צה"ל" ולא על פי ההוראות שקיבלנו, סביר להניח שלא הייתי יכול לכתוב את סיפור נפילתי בשבי, כי לא הייתי חוזר בחיים.

יכול להיות שזה מה שהצבא היה מעדיף ...

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

פעילות בנושא – ערכי צה"ל

גיל: שכבה בוגרת

מספר חניכים: 6-30

מיקום: חוץ

זמן: כשעה וחצי (תלוי במספר החניכים).

ציד: בריסטול ולורד א. חתיכות אלבד בשני צבעים ב. אטבים כמספר הפתקים, פתקים עם שמות ערים, מקומות, אזורים בא"י * 2 ג. תפוז, ד. כיסאות כמספר החניכים ה. 6 בלונים, 6 ביצים, נייר טואלט, סלוטפ, חוטי יא. תמונות לפוזיציות יד. בריסטול, לורד.

פתיחה:

הקריאו לחניכים את הקטע הבא, בין שורה לשורה יש לוודא כי החניכים מבינים מה מדובר:
צבא ההגנה לישראל הוא צבאה של מדינת ישראל. צה"ל פועל בכפיפות לרשויות השלטון האזרחי הדמוקרטי, ובכפוף לחוקי המדינה. מטרת צה"ל היא להגן על קיומה של מדינת ישראל ועל עצמאותה, ולסכל מאמצי אויב לשבש את אורח החיים התקין בה. חיילי צה"ל מחוייבים להילחם, להקדיש את כל כוחותיהם, ואף לחרף את נפשם להגנת מדינת ישראל, אזרחיה ותושביה. חיילי צה"ל יפעלו עפ"י ערכי צה"ל ופקודותיו, תוך שמירה על חוקי המדינה וכבוד האדם, וכיבוד ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

"רוח צה"ל" - הגדרה ומקורות

"רוח צה"ל" היא תעודת הזהות הערכית של צה"ל, אשר ראוי שתעמוד ביסוד הפעולות של כל חייל וחיילת בשירות סדיר ובשירות מילואים. "רוח צה"ל" וכללי הפעולה הנגזרים ממנה הם הקוד האתי של צה"ל. "רוח צה"ל" ישמש את צה"ל, על חייליו, מפקדיו, יחידותיו וחילותיו, בעיצוב דפוסי הפעולה שלהם. על פי "רוח צה"ל" ינהגו, יחנכו ויבקרו את עצמם ואת זולתם.

"רוח צה"ל" יונק מארבע מקורות:

מסורת צה"ל ומורשת הלחימה שלו כצבא ההגנה לישראל
מסורת מדינת ישראל על עקרונותיה הדמוקרטים, חוקיה ומוסדותיה
מסורת העם היהודי לדורותיו
ערכי מוסר אוניברסליים המבוססים על ערך האדם וכבודו

#דיון: מדוע לדעתכם חשוב במסגרת יהיו ערכים מוסכמים? למה, לדעתכם צריך את "רוח צה"ל"? אילו ערכים, לדעתכם כלולים ברוח צה"ל?

-קחו בריסטול וכתבו עליו אילו ערכים עלולים להיות ברוח צה"ל.

גוף:

א. **הגנת המדינה, אזרחיה ותושביה** - מטרת צה"ל היא להגן על קיומה של מדינת ישראל, על עצמאותה ועל ביטחון אזרחיה ותושביה.
*דגלים-חלקו את הקבוצה ל-2 קבוצות, לכל קבוצה חלקו דגלים ע"פ מספר המשתתפים (לכל קבוצה צבע אחר), כל חניך שם את הדגל בחלק האחורי של המכנס (כמו זנב) מטרתה של כל קבוצה להצליח להשיג את הדגלים של הקבוצה היריבה ולהגן על הדגלים שלה שהקבוצה היריבה לא תצליח לקחת.

ב. **אהבת המולדת ונאמנות למדינה** - ביסוד השירות בצה"ל עומדות אהבת המולדת והמחויבות והמסירות למדינת ישראל - מדינה דמוקרטית המהווה בית לאומי לעם היהודי - לאזרחיה ולתושביה.

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

*פסל המדינה –חלקו את הקבוצה לשתיים-כל קבוצה תקבל אטבים ושמות של אזורים ומקומות בא"י, כל קבוצה בוחרת נציג שיעמוד בצורת מדינת ישראל ועליו יתלו את הפתקים –הקבוצה הראשונה שתסיים לשים את הפתקים במקומות הנכונים היא המנצחת.

ג.כבוד האדם - זה"ל וחייילו מחויבים לשמור על כבוד האדם. כל אדם הוא בעל ערך שאינו מותנה במוצא, דת, לאום, מין, מעמד ותפקיד.
*התפוז- מחלקים את הקבוצה לשתיים, לקבוצה אחת מסבירים כי עליה להשיג את החלק הפנימי של התפוז ולקבוצה השנייה מסבירים כי עליה להשיג את הקליפה שלי התפוז.
כמובן שלכל קבוצה אומרים מבלי שהקבוצה השניה תשמע ומבלי להסביר כיצד לעשות זאת. ייתכן והקבוצות יריבו מבלי לדבר ולהקשיב למשימה כשבעצם כל אחת צריכה חלק אחר של התפוז ומה שעליהם לעשות הוא לבקש את החלק הרצוי.

ד.דבקות במשימה וחתיירה לניצחון - החייל יילחם ויפעל באומץ לב נוכח כל הסכנות והמכשולים שבפניו, וידבק במשימתו בנחישות ובתבונה, עד כדי חירוף הנפש.
*חברותא בשחקים-כל הקבוצה עומדת בטור על כיסאות (כל חניך על כיסא) עליהם לעבור מנק' א' לנק' ב' מבלי ליפול מהכיסאות בזמן שהם מגדירים לעצמם, במידה ולא הצליחו/נפלו-מתחילים מההתחלה, במהלך המשחק אפשר להוריד להם כסאות על מנת להפוך את זה למאתגר יותר..

ה.אחריות - החייל יראה עצמו שותף פעיל בהגנה על ביטחון המדינה, אזרחיה ותושביה. החייל יפעל תוך גילוי מתמיד של מעורבות, יזמה ושקידה, בשיקול דעת ובמסגרת סמכותו, כשהוא נכון לשאת באחריות לתוצאות פעולותיו.
*חלקו את הקבוצה ל-3, כל קבוצה מקבלת בלון, ביצה, נייר טואלט, חוט.
עליהם לבנות מתקן כך שאם יזרקו את הביצה מגובה מטר-היא לא תשבר.

ו.אמינות - החייל יציג דברים כהווייתם, בשלמות ובדייקנות, בתכנון, בביצוע ובדיווח, ויפעל כך שרעיו ומפקדיו יוכלו לסמוך עליו בביצוע המשימות.
*משפט אמת ומשפט שקר- בכל פעם יבחר נציג, עליו לחשוב על שני משפטים, אחד אמת והשני שקר- על הקבוצה לנחש איזה מהמשפטים הוא הנכון מי שהצליח לגלות הוא הבא בתור.

ז.דוגמה אישית - החייל ינהג על פי הנדרש ממנו ויקיים את שהוא דורש מזולתו, מתוך הכרה ביכולתו ובאחריותו, בצבא ומחוצה לו, להוות דוגמה ראויה.
*בחרו 4 נציגים והציאו אותם החוצה, כעת, הנחו את הקבוצה לחזור אחריכם ולעשות כל מה שאתם עושים, אמרו "שלום" (החניכים יחזרו אחריכם) "אנחנו משפחת אדאמס" (החניכים יחזרו אחריכם) "אתה צריך להצחיק אותנו עד שנמחא כף" (למחוא כף) "עד שנמחא, עד שנמחא, עד שנמחא כף" (למחוא כף). הסבירו לחניכים כי בכל פעם יכנס נציג ועליהם להציג את עצמם כפי שעשו איתכם, אותו נציג שיכנס ינסה להצחיק אתכם, ויאמר כל מיני מילים, לא משנה מה הוא עושה –על הקבוצה לחזור אחריו →עד שהוא ימחא כף (כלומר, על הנציג להבין שהקבוצה עושה כל מה שהוא עושה, ומה שהוא צריך לעשות זה לגרום להם למחוא כף)

ח.חיי אדם - החייל ינהג באופן מושכל ובטיחותי בכל פעולותיו, מתוך הכרה בחשיבותם העליונה של חיי אדם. בעת לחימה יסכן את עצמו ואת רעיו במידה הנדרשת לביצוע המשימה.
*מעגל ביטחון- כל הקבוצה תעמוד במעגל מצומצם-בכל פעם יעמוד נציג במרכז כאשר עיניו קשורות- בכל פעם "פיל" את עצמו לכיוון אחר-על הקבוצה לתמוך בו שלא יפול ולהחזירו למקום-כמובן שהמדריכים יתמכו ויעזרו!

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

ט. טוהר הנשק - החייל ישתמש בנשקו ובכוחו לביצוע המשימה בלבד, אך ורק במידה הנדרשת לכך, וישמור על צלם אנוש אף בלחימה. החייל לא ישתמש בנשקו ובכוחו כדי לפגוע בבני אדם שאינם לוחמים ובשבויים, ויעשה כל שביכולתו למנוע פגיעה בחייהם, בגופם, בכבודם וברכושם.
*פיו-פיו-כל הקבוצה עומדת במעגל, בכל פעם המדריך ינקוב בשמו של אחד החניכים, החניך שהצביעו עליו צריך להתכופף ושני החניכים שמצדדיו מרימים את הידיים בצורת "אקדה" ויורים אחד על השני תוך כדי שהם אומרים בלי הפסקה "פיו פיו...". החניך שהפסיק להגיד "פיו פיו" ראשון או לא שם לב – מתיישב במרכז המעגל.

י. מקצועיות - החייל ישאף לרכוש את הידע המקצועי ואת המיומנויות הנדרשים לביצוע תפקידו, וישמם תוך חתירה לשיפור מתמיד של ההישגים האישיים והיחידתיים.
*מעגל טורקי-כל הקבוצה עומדת במעגל כאשר כל אחד עם הגב לחברו, על הקבוצה להצטמצם ככל הניתן ולהתיישב מבלי ליפול על הריצפה.

יא. משמעת - החייל יפעל כמיטב יכולתו לביצוע מלא ומוצלח של הנדרש ממנו עפ"י הפקודות ועל פי רוחן. החייל יקפיד על מתן פקודות חוקיות בלבד, ולא יציית לפקודות בלתי - חוקיות בעליל.
*הכינו מראש מספר תמונות של אנשים במצבים מצחיקים, בכל פעם יבחר נציג-על הקבוצה להעתיק את המצב שבתמונה – כך שאותו נציג יהיה באותה פוזיציה – אין לגלות לו איך הוא אמור להראות-רק להזיז אותו לפי הנדרש, כמובן אסור לו לצחוק!, רק לאחר שהצליחה הקבוצה ניתן להראות לו (אפשר להביא אביזרים לתמונות)

יב. רעות - החייל יפעל מתוך אחווה ומסירות לחבריו לשירות, ויחלץ תמיד לעזרתם כשהם זקוקים לו או תלויים בו, חרף כל סכנה וקושי, עד כדי חירוף הנפש.
*טופי-חלקו את הקבוצה לשתיים, קבוצה אחת תשב במרכז ותאחז חזק חזק האחד בשניה-על הקבוצה השנייה לנסות להפריד בניהם (אסור אלימות!)

יג. שליחות - החייל יראה בשירותו הצבאי שליחות; יהיה נכון לתרום כל שביכולתו להגנת המדינה, אזרחיה ותושביה. זאת בהיותו נציג של צה"ל הפועל מתוקף ובמסגרת הסמכויות שניתנו לו על פי פקודות הצבא.
*תיפסוני – חלקו את הקבוצה לשתיים, והעמידו אותם בשתי שורות במרחק של כ-10 מ' עם הפנים אחת כלפי השניה.
בכל פעם יגיע נציג מקבוצה אחת אל הקבוצה השנייה, על כל חברי הקבוצה להושיט יד קדימה, אותו נציג נותן שלושה "כיפים" 1-"תיפ" 2-"סו" ובשלישי מי שהוא נתן לו כיף צריך לנסות לתפוס אותו. במידה והנציג עבר את הקו של הקבוצה שלו – אותו אחד שהוא נתן לו את הכיף ה-3 הופך להיות שבוי שלו, במידה והצליח לתפוס אותו אז הנציג הופך להיות שבוי.
על מנת להציל שבויים, על נציג מהקבוצה לבחור באחד שיש מאחוריו שבוי, במידה ולא הצליחו לתפוס אותו השבוי משוחרר.

סיום:

יד. הקמת מסמך "רוח הקבוצה" המאחד ערכים ומוסכמות חברתיים המקובלים על הקבוצה. -כתבו 10 ערכים (לא חוקים!)

תנועת הנוער הלאומי בית"ר מחלקת הדרכה ארצית

פעילות בנושא – שנת שירות

גיל: שכבה בוגרת

מספר חניכים: 6-30

מיקום: חדר

זמן: כשעה וחצי (תלוי במספר החניכים).

ציוד: דפים, מספרים, כלי כתיבה.

פתיחה:

במהלך הפעילות חשוב לתת לחניכים להרגיש שיש להם את היכולת והמקום לתת ולשנות .
א. חלקו לכל חניך 7 פתקים וכלי כתיבה, בקשו מהם לכתוב דברים שמפריעים להם בחברה הישראלית, במצב המדינה – הם יכולים לגעת בכל נושא שיבחרו. על כל פתק דבר אחד.
לאחר שסיימו לכתוב חלקו את הנושאים על פי קטגוריות, וגעו בנושאים "הבוערים" ביותר לכולם.
גוף :

ב. בחרו את הנושאים הבולטים ביותר, והעלו דיון, מדוע אלה הנושאים שנוגעים יותר בכולם ? האם זה אומר שצריך לעשות שינוי ? מה אתם חושבים שהייתם יכולים לעשות על מנת לשפר?
ג. חלקו את הקבוצה ל4 קבוצות קטנות, לכל קבוצה הביאו נושא, על כל קבוצה לפתח פרויקט שיכול לתרום לשיפור המצב, אימרו לחניכים כי יש להם את כל המשאבים- אך בגבול הטעם הטוב !
ד. כל קבוצה תציג את הפרויקט שלה בפני הקבוצה, לאחר שהציגו-חברי הקבוצה יביעו דעתם ויתנו הצעות ייעול במידת הצורך.

סיום:

ה. במהלך הפעולה, רצינו להראות לחניכים כי יש להם את היכולת לקחת את הדברים המפריעים להם בחברה ולשפר אותם תוך פיתוח פרויקט דרך שיח קבוצתי ושיפור .
בשנת שירות יש לחניכים את היכולת לנצל את הזמן לשינוי למען הקהילה.
מעבר לפרויקטים שיוכלו לעשות, במהלך שנת השירות תהיה להם את היכולת ללמוד על עצמם מחדש, להתמודד עם קשיים לעיתים לבד ולעיתים עם חברי הקומונה, לחיות עם חברים רחוק מהבית, ללמוד להיות עצמאיים – כלכלית, משק בית וכיוצא בזה.
מומלץ להביא לפעילות ש"ש מהתנועה שיספר מנקודת המבט שלו מה זה בשבילו שנת שירות, החניכים יוכלו לשאול שאלות .